

VERENIGING "OUD BROEK IN WATERLAND"

Aan de leden

Nadat op 5 april 1965 op initiatief van haar huidige voorzitter de vereniging "Oud Broek in Waterland" was opgericht, heeft het bestuur zich dadelijk beraden over de weg die zou moeten worden bewandeld om het doel te bereiken, dat ieder voor ogen stond: de handhaving van de bijzondere schoonheid van ons dorp. Daarbij is van meet af aan beseft, dat er gewaakt moest worden tegen een steriel isolement, maar dat moest worden getracht een zo groot mogelijk deel van de ingezetenen van Broek te betrekken bij het verwezenlijken van de doelstellingen der vereniging. Op 28 mei werd daarom een propaganda-avond georganiseerd, die voor iedereen toegankelijk was en waarop de voorzitter een uiteenzetting gaf over doel en program van de jonge vereniging en daarna de heer P.Smit uit Edam inging op de problemen, die zich voor kunnen doen bij de zorg voor de historische gebouwen in hun onderlinge samenhang en het vermijden van verminingen in een nog gaaf dorpsbeeld. Om te laten zien wat in dit geval de inzet is, vertoonde de penningmeester een reeks kleurendia's, die bewezen hoe verbazend rijk Broek nog is aan overblijfselen uit het verleden, die met elkaar het karakter van het dorp bepalen. Deze propaganda-avond bereikte haar doel: uit de aanwezigen meldden zich in de pauze 44 personen als lid of donateur aan. Zij allen kregen, evenals de anderen die zich vóór 1 juli hadden opgegeven, een linoleumsnede met een gezicht op de kerk en de pastorie, die door ons bestuurslid J.E.Nieuwenhuis speciaal voor dit doel ter beschikking was gesteld.

Door dit succes gesterkt is het bestuur op de ingeslagen weg voortgegaan en heeft in de feestweek een "Broeker huizentocht" georganiseerd, een wandeling door het oude gedeelte van het dorp, waarbij het er om ging gefotografeerde details van bijzonder bouwkunstig belang te herkennen. Ruim 170 deelnemers dongen mede naar de uitgeloopte prijzen, en de ingeleverde oplossingen brachten aan het licht, dat de Broekers, óók de jongeren, hun eigen dorp uitstekend kennen.

Mocht op deze wijze ons streven binnen de gemeente een weerklank vinden, die moed geeft voor de toekomst, ook van buiten toonde men belangstelling. Daar zijn in de eerste plaats degenen die - hoewel niet of niet meer in het dorp woonachtig - toch als lid hun ideële en materiële steun verlenen. Maar bovendien werd Broek in de zomermaanden bezocht door gezelschappen met gelijkgerichte interesse. De vereniging "Hendrick de Keyser" bezichtigde het dorp waar zij nu twee belangrijke panden in eigendom heeft, en kort daarop mocht de secretaris hier ongeveer 100 leden en introducés van onze zustervereniging "Die Haghe" rondleiden. Het bestuur streeft ernaar deze contacten met verenigingen en instellingen van elders te onderhouden en uit te breiden, omdat het er van overtuigd is, dat samenwerking op dit terrein in het algemeen, maar zeker voor een kleine vereniging als de onze een gebiedende eis is.

Reeds vrij spoedig na haar oprichting kreeg de vereniging de gelegenheid ook naar een andere zijde haar activiteit te ontplooien. In

het centrum van de oude dorpskom, op het kerkplein, dreigden de pomp en de twee daarbij behorende waterbakken, door de parkerende bussen al beschadigd, te moeten verdwijnen. Een actie, te juistertijd ondernomen door de heer P.Ent, bracht onmiddellijk van alle kanten geld binnen om daarmee pomp en bakken te herstellen. Op uitnodiging van het college van B. en W. vond er daarna een bespreking plaats met de initiatiefnemer van de herstel-actie, de kerkvoogdij en het bestuur van "Oud Broek", waarbij besloten werd, dat van de zijde van onze vereniging een plan zou worden opgesteld, dat beoogt het veilig voortbestaan te verzekeren van deze aantrekkelijke en karakteristieke elementen in het dorpsbeeld. Hierover werd inmiddels overleg gepleegd met een plaatselijke architect, de heer N.M.Philippona.

Op uitnodiging van een eveneens in ons dorp gevestigde architect, de heer Th.P.J.Kwakman, diende het bestuur van advies bij de verbouwing van een huis aan het Roomeinde, toen daar een oplossing voor de ingang gezocht werd. De vereniging verleende haar bemiddeling bij de gemeentelijke monumentenzorg van Amsterdam, en zo konden daar een hardstenen stoep en een passende voordeur gereserveerd worden, die over enige tijd aan het huis zullen worden aangebracht. Het uiterlijk van het oude pand bleef op die manier gespaard voor niet passende modernisering. De eigenaar, de heer P.Geugjes, schonk de vereniging daarop een eenvoudige maar fraai geprofileerde houten schouwbetimmering uit het interieur, en was bovendien op ons verzoek direct bereid een niet-gebruikte deur aan de voorzijde, algemeen beschouwd als "dooddeur", ondanks aanvankelijke plannen tot verwijdering, alsnog te handhaven. Met deze vorm van samenwerking is het bestuur zeer gelukkig, en het hoopt dat dit voorbeeld navolging moge vinden. Het is de bedoeling, dat deze objecten en bouwkundige onderdelen alle weer toegepast worden in of aan Broeker huizen en op die manier toch voor het dorp bewaard blijven. Daarmee wil de vereniging trachten te voorkomen, dat er nog meer verdwijnt van wat Broek haar eigen gezicht geeft. Want al wat hier nu nog aan kostelijke overblijfselen uit Broek's glorie-dagen over is, dient, als 't maar enigszins mogelijk is, voor het dorp behouden te blijven.

Voor de zomermaanden was een foto- en tekenwedstrijd uitgeschreven, die tot doel had de belangstelling en het oog voor het dorps-schoon te stimuleren, en in het najaar werden de inzendingen in het Broeker Huis tentoongesteld. De jury, bestaande uit Mevrouw Buskes, de heer A.Roos, kunstschilder te Edam, en ons bestuurslid de heer J.E.Nieuwenhuis, had enige moeilijke uren bij het toekennen van de prijzen, die op zaterdag 4 november door de Burgemeester voor een geheel gevulde zaal werden uitgereikt. Vooral de jeugd had, dankzij de enthousiaste medewerking van de heer Eppenga als hoofd der o.l. school, voor een belangrijke bijdrage tot het slagen van deze tentoonstelling gezorgd, die in twee dagen enige honderden bezoekers trok. Kort daarop kwam het bericht af, dat bij KB van 2 november de vereniging de Koninklijke goedkeuring had ontvangen.

In de maand december, door de vele feestdagen minder geschikt tot het organiseren van extra evenementen, werden door het bestuur plannen gemaakt voor het volgende jaar. Dan staat allereerst op het

programma een lezing met lichtbeelden over de oude Waterlandse huizenbouw door de heer H.Janse, architect bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en specialist op dit terrein. In het voorjaar zal een excursie georganiseerd worden, waarbij gedacht is aan de Zaanse Schans, een nieuw gestichte buurt, prachtig gelegen aan de Zaan, waar men oude woonhuizen en andere monumenten van plaatselijke bouwkunst bijeengebracht heeft, om op die manier te bewaren wat anders in het zich snel uitbreidend industriegebied waarschijnlijk ten dode opgeschreven zou zijn.

Zo hoopt het bestuur, gedragen door een belangstelling die veel groter is dan men aanvankelijk durfde hopen, doelbewust werkzaam te blijven aan de drieledige taak die in de statuten staat beschreven: het dorps- en landschapsschoon van Broek in Waterland te bewaren, te beschermen en waar mogelijk uit te breiden, het gevoel voor het eigen karakter van de gemeente bij haar ingezetenen te ontwikkelen, en de plaatselijke geschiedenis te bestuderen en in geschrift vast te leggen. Broek is het waard!

December 1965.

Jwn.